

УДК 811.161.2'373.611

НОРМАТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ ДЕВЕРБАТИВІВ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРНІЙ МОВІ

Інна ДЕМЕШКО (Кіровоград, Україна)

У статті розглянуто проблемні питання дериваційних відношень, напрямків морфологічних трансформацій, складні процеси, пов'язані з використанням варіантних формантів та з утвердженням національної ідентичності у словотвірній морфології девербативів і відповідність їх словотвірним нормам української літературної мови.

Ключові слова: *девербативи, система, напрямки словотвірної мотивації, словотвірна норма, неолексема-девербатив.*

The article deals with the problematic issues of derivation relationships, lines of morphological transformations, complex processes associated with the use of variational formants and with the establishment of national identity in wordforming morphonology of verbal derivatives and with their correspondence to wordforming standards of the Ukrainian language.

Key words: *verbal derivatives, system, lines of word-forming motivation, wordforming standards, verbal derivatives as neolexemes.*

Постановка проблеми. В українському мовознавстві активізовані дослідження динаміки словотвірної системи, потенційних можливостей словотворення, їх активної реалізації в мовленнєвій практиці, проблем відповідності / невідповідності мовних явищ, процесів відповідним нормам, зокрема словотвірним, системності норми, динаміці і змінності кодифікованих норм. У контексті назрілої потреби перейти від опису окремих нових слів до систематизації мовних явищ, поповнення ними словотвірних гнізд сучасної української мови; установлення, як взаємодіють система, узус, ідіолект, визначення спільного й відмінного; розгляд провідних ресурсів української номінації, специфіки національної ідентичності на словотвірному рівні. На нові процеси в українському словотворенні впливають позамовні (активне запозичення до лексики неолексем та терміноодиниць, запозичених основ та афіксів; піднесення культурного рівня населення) і мовні чинники (використання автохтонних словотвірних варіантів, збереження самотності національного словотворення) (2 : 4; 7 : 3; 6 : 53).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Словотвірним проблемам похідних протягом останніх років були присвячені праці К. Г. Городенської, О. А. Земської, О. П. Єрмакової, В. П. Ізотова, С. В. Ільєсова, Є. А. Карпіловської, Л. П. Кислюк, О. С. Кубрякової, Н. Ф. Клименко, О. О. Лукашанця, А. М. Нелюби, Н. А. Ніколіної, В. П. Олексенка, І. Онхайзера, О. В. Петрухіної, Л. І. Плотнікової, Т. В. Попової, Л. В. Рацибурської, О. А. Стишова, О. О. Тараненка, І. С. Улуханова, В. Г. Фатхутдинової, Н. О. Янко-Триницької та інших учених. Дослідження морфологічних особливостей віддієслівних новотворів субстантивної й ад'єктивної зон у сучасній українській мові як мікросистеми, що склалася в процесі еволюції мови, має значний теоретико-пізнавальний і практичний інтерес.

Соціально-політичні зміни в суспільстві, посилення спонтанності публічного мовлення призвели до послаблення нормативних правил утворення і вживання мовних одиниць, розквіту мовної творчості, а розвиток економічних і міжкультурних зв'язків з іншими країнами – до збільшення запозичень (переважно з англійської мови) і до інтернаціоналізації лексики. Стійкість української дериваційної системи і її структурних одиниць забезпечується за рахунок гніздової і типової організації.

Строката мовна практика, дискусії довкола мовного питання, зокрема довкола завдань і перспектив динаміки української мови з гостротою ставлять проблему вноормування, вироблення критеріїв норми для кодифікації нових слів [6 : 22]. У визначенні мовної норми С. Я. Єрмоленко вказує на подвійну природу норми: «Норма мовна – сукупність мовних засобів, що відповідають системі мови й сприймаються її носіями як зразок суспільного спілкування в певний період розвитку мови і суспільства» [5 : 420]. Тобто мовна норма – це системне і суспільне явище. Нормативним є мовне явище, для якого обов'язковим є дотримання вимог системи мови і поширення та визнання суспільством (узусом). Л. П. Кислюк зазначає, що «динаміку словотвірної норми задає явище конкурування одиниць у сучасній мовній практиці, в основі якого лежить паралельне називання одного об'єкта» [6 : 55].

Мета статті – розгляд проблемних питань дериваційних відношень. Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань: 1) розглянути проблемні питання дериваційних відношень, напрямків морфологічних трансформацій; 2) визначити складні процеси, пов'язані з використанням варіантних формантів та з утвердженням національної ідентичності в словотвірній морфології девербативів і відповідність їх словотвірним нормам української літературної мови; 3) дослідити морфологічні особливості віддієслівних новотворів субстантивної і ад'єктивної зон сучасної української мови; 4) установити морфологічні явища характерні для новотворів-девербативів.

Виклад основного матеріалу. Українські мовознавці, досліджуючи динаміку сучасної словотвірної норми (Є. А. Карпіловська, Л. П. Кислюк, Н. Ф. Клименко та ін.), вважають, що серед тенденцій, які характеризують зміни в словотвірній нормі, найвиразнішою є тенденція націоналізації (автохтонізації), яка маніфестує специфічні риси національних мов і виявляється в зміцненні національних варіантів. Посилюється інтелектуалізація української мови за рахунок

зростання абстрактної лексики: назв абстрактних дій (*інвестування, кріолікування*) та ознак (*манкуртство, самопрезентація*), збільшення кількості складних слів (*зубопротезолікування, автовантажомеблеперевезення*). Активну роль у сучасній українській номінації відіграє словотворення, що оформляє нові слова, пристосовує до норм літературної мови неозапозичення. Потужним засобом творення неологізмів та новотворів виступають афіксація, осново- та словоскладання. Останнім часом у творенні неологізмів активізувалося багато суфіксів на зразок *-изації/-ізації-, -ації-, -н'н'-, -ець-, -ник-, -іад(а), -щии(а), -атор-, -ер*. Деякі суфікси втрачають свою продуктивність: *-от(а), -ощ(і), -ств(о)*. Продуктивно використовуються запозичені префікси *супер-, ультра-* [7 : 4].

На сучасному етапі, спираючись на активні словотвірні моделі, відбувається блокування іменників на позначення назв осіб на *-чик / -щик,*

-щиц'-, деяких запозичень на користь *-ач, -ник, -ець (-івець), -ач, -ниц'-*: *настройщик – настроювач, екіпіровщик – екіпірувальник, комп'ютерищик – комп'ютерник, закройщик – закрійник, кровельщик – покрівельник, зломщик – зломник, наговорищик – обмовник, перекупищик – перекупник, лімітчик – лімітник, шліфовщик – шліфувальник, обманщик – ошуканець (брехун), мусорищик – сміттяр, автопогружачик – автонавантажувач; дилер – торговець; обмеження девербативів на *-к(а)* з процесуальною семантикою за рахунок розширення функціонування моделі на *-н'н'-*: *парковка – паркування, поставка (газу) – постачання (газу), розвідка – розвідування (корисних копалин), стиковка – стикування (корабля), трактовка – трактування (питань), заміна активних дієприкметників девербативами субстантивного та ад'єктивного блоків: мітингуючі – мітингувальники, агітуючі – агітатори, виконуючий – виконувач (обов'язків), виснажуюча – виснажлива (програма), виступаючі – промовці (ззначили) [1]; у відносних прикметниках – розширення дії моделі із суфіксом *-ов(ий)*: *бізнесовий, спонсоровий*; іменників на *-изації- /-ізації-*: *доларизація, бартеризація, мінізація*; фемінітивів: *дизайнерка, лідерка, міністерка, манікюрниця*; блокування прикметників на**

-ональн(ий) на користь моделей на *-н(ий)*: *категоріальний – категорійний*; усунення прикметникових похідних на *-очн(ий)* на користь моделей на *-ов(ий)*: *виставочний – виставковий, оціночний – оцінковий / оцінний*; витіснення дієслівних інтерфіксів *-ир-/-ір-*: *продюсувати – продусувати*; конкурування і заміна калькованих префіксів на питомі моделі: *обез-* на *зне-* (*обезболити – знеболити, обездолений – знедолений* (народ)) та ін.

Матеріали сучасних ЗМІ пропонують девербативи субстантивної зони на *-н'н'-* від іншомовних дієслів, при цьому втративши словотвірні способи розрізнення дії та наслідку: *аверсування, конверсування; глобалізація* та ін. Для нових похідних зі значенням абстрактної дії характерним є черзкроковий словотвір (творення не від дієслова, а безпосередньо від іншомовного іменника): *брендування, спікерування*.

У науковій літературі неодноразово зазначалося, що аналізу нових словотвірних явищ, спричинених глобалізаційними впливами, процесів освоєння новітніх запозичень бракує критичної лінгвістичної оцінки, фахових рекомендацій щодо потреби й доцільності їх уживання [2 : 4]. Дослідники констатують лексико-словотвірні інновації, з'ясовують структурно-семантичні особливості, але не прогнозують ситуацію стосовно негативних впливів деяких запозичень, утворень неолексем за їхнім зразком. В українських ЗМІ використовуються запозичення і новотвори, утворені за словотвірними моделями англійської мови: *бізнес-захоплення, бізнес-видання, піар-діяство, піар-вітвір, піар-прорив, піар-заходи, інтернет-трансляція, інтернет-послуга, інтернет-зв'язок, інтернет-залежність, інтернет-переказ, медіа-підтримка, медіа-працівник*. К. Г. Городенська зазначає, що багато з таких іменників уже зафіксовано в орфографічних словниках, незважаючи на те, що вони деформують системно зумовлену граматичну норму української літературної мови виражати атрибутивність за допомогою прикметника, обмежують відіменникове творення прикметників, і зауважує, що це дає підстави констатувати їхній деструктивний вплив на українське прикметникове словотворення, призведе до перетворення словотвірної моделі, не характерної для граматичної системи української літературної мови в продуктивну, спричинить внутрішній тиск на цю систему [Там само : 4]. Такі новотвори є порушенням словотвірних норм, тому нормативним є використання замість початкових означальних іменникових компонентів *бізнес-, піар-, інтернет-, медіа-* вживання спільнокореневих прикметників *бізнесовий, піарівський, піарний, інтернетний, інтернетовий, інтернетівський, медійний* або синонімічні прикметники: *бізнесова (комерційна, вигідна, прибуткова) справа, бізнесові захоплення, бізнесові видання, піарівське діяство, піарівський витвір, піарівський прорив, піарівська пропозиція, піарівські заходи, інтернетний*

(міжмережесевий) зв'язок, інтернетний переказ, інтернетна залежність, інтернетна послуга, інтернетна трансляція, медійний працівник (працівник ЗМІ), медійна підтримка (підтримка ЗМІ), медійне життя (життя ЗМІ). Необхідно зазначити, що запозичення з англійської мови, які освоєні українською мовою як складні іменники, хоча в українській мові вони не є юкстапозитами: *біг-борд*, *боді-гард*, *веб-сайт*, *веб-сторінка*, *плей-оф*, *плей-мейкер*, *дайв-послуги* та ін. Написання подібних запозичень порушують і чинні орфографічні норми про правопис складних слів. За орфографічними нормами української мови слова на зразок *бігборд*, *бігмак*, *білборд*, *бодигард*, *онлайн* слід писати разом. Хоча в нових орфографічних словниках надається перевага написання подібних слів через дефіс. За чинним «Українським правописом» усі складноскорочені слова пишуться разом, але неправильно оформлені аббревіатури, що використовувалися в мовній практиці українських ЗМІ, як професіоналізми, зафіксовані в орфографічних і тлумачних словниках, тобто їх кодифіковано, при цьому порушено критерії норми для кодифікації.

При творенні девербативів субстантивної та ад'єктивної зон переважають комплексні морфонологічні операції (охоплюють два і більше видів морфонологічних операцій). Словотвірні гнізда з вершинними дієсловами в процесі еволюції мови набувають певних складників на позначення: 1) назв осіб: *відроджувальник*, *впроваджувач*, *грантодавець*, *апелювач*, *зцілювач*, *пожертвувач*, *паркувальник*, *рекламолюб*; 2) опредметнених дій (станів): *легітимізація*, *лобіювання*, *всезрівнялівка*, *трубоподіл*, *почутини*, *словотеча*; 3) конкретних понять: *рубанець*: Кодовані **рубанці** (титри до сюжету).

У творенні девербативів загальною морфонологічною операцією є усичення дієслівної фінали, що супроводжує зміну акцентної позиції, у комплексі з іншим морфонологічним засобом (консонантні чергування на морфемному шві, вокалічні – у кореневій морфемі, інтерференція, а інтерфіксація виявлена у творенні складних слів, міжкореневими морфемами). Трансформації зазнають переважно кінцеві консонанти кореневих морфем. Процес деривації уможливають морфонологічні операції, які трансформують твірну основу в похідну.

Досить актуальним і основним залишається питання мотивації для словотворення, оскільки співвідношення мотиватора і мотивата становить сутність дериваційного процесу і дериваційного механізму. Урахування структурних і семантичних особливостей похідного дозволяє виявити твірне слово. Реконструкція вершинних дієслів словотвірних гнізд дає можливість правильно визначити напрямок словотвірної мотивації, морфонологічний тип і встановити морфонологічну модель. Лексичне значення слова, етимологічний аналіз, крім словотвірного, сприяє з'ясуванню напрямку мотивації і визначенню походження слова: перед нами дієслово чи відіменникове дієслово.

Враховуючи етимологію слів, визначаємо відсубстантивне походження дієслів: *двиг* → *двіг/а/ти* (пересувати, носити) (псл. *dvigti, ітератив *dvidzati „підіймати, зрушувати”, похідне від іменника *dvigъ „розсоха, розгалужена гілка (що використовується як важіль для підймання ваги)» (ЕСУМ, 2 : 16);

жаль – *жаліти*, *жалкувати*, *жалувати*; *лік*¹ (лічба; результати підрахунків) → *лічіти* (рахувати) (ЕСУМ, 3 : 259), *лік*² (ліки), *лік(а)* (засоби лікування) → *лікар*, *лікувати* (ЕСУМ, 3 : 260); *ліквідація* → *ліквідувати* (від англ. liquidation з лат. liquidus „бути рідким; бути очевидним”) (ЕСУС, 3 : 260); *міра* → *мірити*, *міряти* – *змірити*, *замірити*. На основі семантичних і формальних особливостей слів можна визначити такі десубстантиви: пор., *ганьба* → *ганьбити* (1. Вкривати ганьбою (у 2 знач.); безчестити). 2. Виразити осуд; засуджувати (СУМ, 2 : 27); *гарантія* → *гарантувати* (давати гарантію в чому-небудь) (СУМ, 2 : 29); *гармонія* → *гармонізувати* – піддавати гармонізації (СУМ, 2 : 32); *гарнір* → *гарнірувати* (додавати гарнір) (СУМ, 2 : 34); *гатка* → *гатіти* (робити гатку або греблю, відгороджуючи воду) (СУМ, 2 : 40); *лідер* → *лідирувати* (іти першим у якому-небудь змаганні; бути лідером 2) (СУМ, 4 : 509), *мітка* (заст. помітка) → *мітити*¹ (ставити мітку на кому-, чому-небудь) (СУМ, 4. : 755), *писк* → *пицати* (видавати писк (про комах, птахів, тварин)) (СУМ, 6 : 375), *цитата* → *цитувати* (наводити цитату(и)) (СУМ, 11 : 221).

Із 1860 словотвірних гнізд із вершинним дієсловом, 342 – словотвірні гнізда з вершинними дієсловами іншомовного походження. Морфонологічні позиції у СГ з вершинними питомими дієсловами (членованими і нечленованими) [3; 4] та дієсловами іншомовного походження детермінують дії таких морфонологічних правил: усичення дієслівної основи при творенні похідних, консонантні альтернації в кореневій морфемі на другому і третьому ступенях деривації.

Пор. морфологічні трансформації в девербативах іншомовного походження: *прециз/увá/ти* – *прециз'-іj(a)* (з/з'), *прецизій-н(ий)*, *прецизійн'-ість* (н/н'); *претенд/увá/ти* – *претенд-єнт*, *претєнз'-іj(a)* (д/з').

Останнім часом актуалізується морфологічний аспект вивчення неолексем з огляду на високу продуктивність окремих словотвірних і морфологічних типів, морфологічних моделей нових слів у сучасній українській мові, зокрема неолексем-девербативів. Неологічний бум у кінці ХХ – на початку ХХІ ст. відображений у ЗМІ, публіцистиці, літературній критиці, художніх творах, які досить швидко реагують на зміни в суспільному житті. Основним джерелом поповнення виступає розмовний словотвір і оказіональні новотвори.

Інноваційні утворення поповнюються за рахунок дериваційних засобів характерних для української словотвірної системи й при цьому активізуються наявні в українській мові словотвірні типи і морфологічні моделі. В українській мові словотвірну парадигму віддієслівних інновацій субстантивної зони на позначення діяча формують питомі суфікси *-ник* (*-івник*), *-ець*, *-ач*,

-тель, форманти іншомовного походження *-ант*, *-атор* (*-изатор*): *відкріпник*, *державобудівник*, *державолюбець*, *зарплаточекач*, *довіритель*, *приватизатор*; опредметненої дії (стану) формують питомі форманти *-н'н'*-, а також суфікс іншомовного походження *-ізаціj-*: *пронелування*, *легітимізаціjа*. Композити на позначення опредметнених дій (станів), абстрактних і конкретних понять становлять продуктивні словотвірні типи із суфіксами *-н'н'*, *-єн'н'*-, нульовим суфіксом: *україновиховання*, *етнодержаво-*, *світлолюдостворення*, *ленінопад*.

Для дериватів-новотворів субстантивної зони характерний черезкроковий словотвір без опори на системні дієслівні основи: *філологізаціjа*, *доларизаціjа*, *валютизаціjа*. Унаслідок дії черезкрокового словотвору з'явилися і віддієслівні похідні на позначення осіб жіночого роду: *запитати* – «*запитальник*» – *запитальниця*, *крам знати* – «*крамознавець*» – *крамознавиця*.

У творенні девербативів граматичний, словотвірний, лексичний, етимологічний, ефонічний чинники виконують супровідну роль, однак при цьому вкрай важливо враховувати морфологічний чинник. Прості і складні віддієслівні деривати в сучасній українській мові творяться за певними словотвірними і морфологічними типами, моделями, при цьому необхідно враховувати морфологічні особливості у творенні девербативів (усічення, вокалічні і консонантні альтернативі, інтерференцію, нарощення, модифікацію наголосу). Для новотворів-девербативів субстантивної й ад'єктивної зон характерним є усічення твірної основи: *апелювати* – *апелювач*, *тильнувати* – *тильнувач*, *легітимізувати* – *легітимізаціjа*. Усічення зазнають морфемні і фонемні структури, які не впливають на семантичне навантаження похідного і формують передумови для сполучуваності мотиватора з формантом. Для позиції усічення актуальним є залучення членованих мотивувальних основ. У віддієслівних інноваціях субстантивної зони на зразок *державознавець*, *огієнкознавець*, *енелознавець*, *мадоннознавець*, *некроползнавець* формант

-вець виник внаслідок нарощення лівої частини суфікса *-ець*.

У творенні композитів девербативів-інновацій відбувається усічення дієслівної фіналі, а інші морфологічні явища – консонантні альтернативі, інтерфіксація, зміна наголосу – носять нерегулярний характер: *аудіопосланнє*, *бісероплетіннє* {с-т'}, *відеорозповсюджувач* {д-дж}, *довкладеннє* (в банк) {с-д}, *самонакручуваннє* {т-ч}, *першозахопленнє* {п-пл}, *законовикона-в-ець*, *зарплаточекач*, *ендопротезуваннє*, *каволюб*, *ленінопад*, *масажаонавчаннє*, *мемуаротворчисть*, *паркетопліфуваннє*, *самоошукуваннє*, *словоборство*, *слухопротезуваннє*, *стіноруйнуваннє*, *тарифоутвореннє*, *тепловибух*, *теплошумоізоляціjа*, *тусівник*; *елітовихованій*, *законослухняній* та ін.

В українській мові морфологічні альтернативі характеризуються систематичними закономірностями: кожний приголосний чергується не з будь-яким приголосним, а з певними приголосними або з декількома приголосними (*зубний* + л). Консонантні альтернативі розширюють валентні властивості словотвірних морфем, роблять можливим утворення похідних будь-якої дериваційної структури. Дослідження морфологічних моделей девербативів-неолексем субстантивної й ад'єктивної зон дають можливість зробити висновок, що найбільш регулярна морфологічна модель ММ „Ут”, для якої характерне усічення дієслівної фіналі.

На сучасному етапі розвитку лексики української мови помітна зміна словотвірних зразків оформлення похідних, пов'язана з активною тенденцією його націоналізації. Спостерігається тенденція до обмеження невластивих структурі української мови словотвірних засобів (пор. суфікси *-чик*, *-щик* (*апаратчик* – *апаратник*, *збутчик* – *збувач*, *завідуочий* – *завідувач*).

Девербативи на позначення діяча на **-ник, -щик (-чик) / -льщик** утворюються від основ дієслів доконаного і недоконаного виду, що зумовлено морфонологічними змінами – усіченням видового показника дієслова. Девербативи на **-ач** на позначення особи за родом занять чи професією утворюються від основ дієслів недоконаного виду. В українській мові формант **-ник / -льщик** набуває продуктивності у творенні віддієслівних іменників на позначення діяча: *перевірятьник, відпочивальник*. Форманти іншомовного походження **-ант, -атор (-ізатор), -ер, -ізацій- / -изацій-** поєднуються з усіченими дієслівними основами (при цьому усічення зазнає тематичний форматив **-ува**). Для похідних зазначеного типу продуктивною є четверта акцентна позиція (наголос переходить на формант): *номінувати – номінант, підписати – підписант, голографувати – голографізатор, денационалізувати – денационалізатор, адаптувати – адаптер, політизувати – політизація* та ін.

Невичерпним джерелом з'яви мовних інновацій стають okazіоналізми, у яких простежуються морфонологічні трансформації (усічення дієслівної фінали, зворотні консонантні альтернатції, модифікація наголосу): *пружити – пруж Ø {ж~г}*; „*Де під орлами Риму виростили Священним пругом дотиків струнких Навік опанцеровані народи*” (Є. Маланюк); *цвісти – цвітінь {с~г}*; „*А для нього не світяться води І не мила цвітінь на землі*” (П. Мах).

Унаочнення морфонологічного чинника в процесі словопородження дає можливість вивчити валентні особливості формантів сучасної української мови. Для сполучуваності основ-мотиватора та словотворчого форманта визначальними є дериваційна спроможність твірної основи, а також потенції, що відображені в кількісних і семантично відмінних зонах похідних. Нові слова, що поповнюють словотвірні гнізда з вершинними дієсловами, у сучасній українській мові становлять собою ментально марковані одиниці і відіграють важливу роль у формуванні мовної картини світу українського народу.

У сучасній словотвірній нормі помітне оновлення словотворчих ресурсів, активізація питомих словотвірних моделей і варіантів, морфонологічних моделей, блокування нормою невластивих українській мові словотвірних моделей. Зміни в словотворенні призводять до змін у граматиці. Динаміка й активність словотвірної системи забезпечують: 1) потенційну можливість утворення похідних (девербативів) за відповідними словотвірними і морфонологічними моделями; 2) відносна асиметричність формальної і семантичної структури похідного слова, умови і можливість створення нових слів; 3) реалізація нестандартних мотиваційних відношень у словотвірній системі (для дериватів-новотворів характерний черзкроковий словотвір без опори на системні дієслівні основи); 4) зростання ролі аналогії при деривації;

5) зміцнення адаптативної функції словотвірного механізму, за допомогою якого запозичена лексика пристосовується до системи української мови.

Висновки. При ввормуванні й кодифікації нової лексики основними критеріями словотвірної норми є системність, зразковість, поширеність. Невідповідність похідного системним критеріям дає змогу визнати його okazіональним. Нові явища, зафіксовані в словотвірній структурі української літературної мови неоднорідні. Для динаміки словотвірних норм характерне збереження національної ідентичності словотворення, але під глобалізаційними впливами відбулося обмеження українського прикметникового суфіксального словотворення, порушення словотвірних норм вживанням неозапозичень, не адаптованих до словотвірної і правописної норм української мови.

Виходячи зі специфіки дієслова як вершинного слова словотвірні гнізда, стверджуємо, що найчастотнішою зі всіх морфонологічних операцій є усічення, консонантні альтернатції та модифікації наголосу. Для всіх девербативів загальною морфонологічною операцією є усічення дієслівної фінали, що супроводжує зміну акцентної позиції у поєднанні з альтернатціями (переважно консонантними).

Перспективу подальшого дослідження словотвірної морфонології девербативів убачаємо у визначенні неелементарних морфонологічних класів віддієслівних словотвірних гнізд у межах кожного морфонологічного типу.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Волошак М. Неправильно – правильно : [довідник з українського слововживання]. – [4-е вид.] / М. Волошак. – К. : Марія Волошак, 2014. – 242 с.
2. Городенська К. Нові явища та процеси в українському словотворенні : динаміка чи деструкція словотвірних норм? / К. Городенська // Українська мова. – 2013. – № 3. – С. 3–12.
3. Демешко І. М. Морфонологічна структура словотвірних гнізд

дієслів із членованою вершиною в сучасній українській літературній мові / І. М. Демешко // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету ім. І. Огієнка : Філологічні науки. – Вип. 32. – Ч. 1.– Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2013. – С. 34–39.

4. Демешко І. М. Морфологія словотвірних гнізд із нечленованими питомими вершинними дієсловами другого морфологічного типу в сучасній українській мові / І. М. Демешко // Дослідження з лексикології і граматики української мови : [зб. наук. пр.] / [за ред. проф. А. М. Поповського]. – Дніпропетровськ : Видавець Біла К. О., 2012. – Вип. 12. – С. 62–71.

5. Єрмоленко С. Я. Норма мовна. Українська мова. Енциклопедія / С. Я. Єрмоленко. – К. : „Українська енциклопедія” ім. М. П. Бажана, 2004. – С. 438–440.

6. Кислюк Л. Сучасна словотвірна норма української мови: мовна практика та кодифікація / Л. Кислюк // Українська мова. – 2012. – № 1. – С. 52–66.

7. Клименко Н. Ф., Карпіловська Є. А., Кислюк Л. П. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі : [монографія] / Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловська, Л. П. Кислюк. – К. : Вид. Дім Дмитра Бурого, 2008. – 434 с.

8. Стишов О. Утвердження національної ідентичності у словотворенні / О. Стишов // Укр. мова і літ. в школах України. – 2014. – № 3 (131). – С. 16–19.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Інна Демешко – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: словотвірна морфологія української мови.